

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.20.694/2019/8.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
 . Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
 . Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője:
 Ügyvédi Iroda
 (ügyvédi iroda címe;
 ügyintéző: Dr. Dantesz Péter ügyvéd)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
 Ügyvédi Iroda
 (ügyvédi iroda címe;
 ügyintéző: dr. Szabó István Tamás ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
 a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 ővárosi Törvényszék
 73.Pf.637.706/2018/5.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
 Budai Központi Kerületi Bíróság
 21.P.21.558/2016/14.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 2.412.300 (kétfélmillió-négysszáztizenkétezer-háromsszá) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A peres felek 2008. január 30-án „magánszemélyek részére lakásvásárlás céljára CHF alapú

elszámolással hat hónapos kamatperiódussal" elnevezésű szerződést kötöttek, melynek alapján az alperes 123.863 CHF összegű kölcsönt adott a felperesnek, a 16.700.000 forint finanszírozási igénye teljesítésére, a felperes pedig vállalta a kölcsön visszafizetését és járulékainak megfizetését.

Az alperes tájékoztatta a felperest, hogy a kölcsönt illetően jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik és a kölcsön fedezete nem CHF forrás. A felperes megértette a tájékoztatást és nyilatkozata szerint ezen információ ismeretében is igénybe kívánta venni a kölcsönt, illetve igényelte a „CHF nyilvántartást” (kölcsönszerződés VII. CHF klauzula). Az alperes a szerződésben foglaltakon túlmenően tájékoztatta a felperest a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól, ennek körében - továbbiak mellett - arról, hogy a CHF átváltási aránya (árfolyam) a napi piaci mozgások hatására változhat, egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Amennyiben a CHF-nek a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás „ellenértéke”: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztő részleteinek) megfizetéséhez magasabb forint összeg szükséges, tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell felhasználni. A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet. Ennek következtében az alperes nem vállalt felelősséget arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt a felperesnél adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalja.

- [2] A szerződésszerű visszafizetési kötelezettség teljesítésének elmaradása miatt az alperes a jogviszonyt felmondta, 2014. november 27-én pedig közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen. Elszámolási kötelezettségét teljesítve 2015. április 10-én az alperes 8.625,04 CHF tisztességtelenül felszámított összeget számolt el a felperes hátralékos tartozására.

A felperes keresete, az alperes védekezése

- [3] A felperes a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte - továbbiak mellett - arra hivatkozással, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen azért nem jött létre, mert a szerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései nem világosak, nem érthetőek, a CHF klauzula nem tartalmazza a szerződés valós árfolyamkockázatát, az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés tisztességtelensége folytán a szerződés érvénytelen.
- [4] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, az ítéletet a felperes fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság helybenhagyta. A bíróságok az árfolyamkockázati tájékoztatást illetően azzal indokolták döntésüket, hogy az alperes felvilágosította a felperest: jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik. Hangsúlyozták, hogy az alperes külön tájékoztatást is átadott a felperesnek a devizában történő finanszírozás általános kockázatairól. A tájékoztatás kellően részletes, nem megtévesztő, utal az árfolyamváltozás törlesztő részletekre gyakorolt hatására és arra is, hogy a kedvezőtlen változás a felperest terheli, nem tartalmaz utalást arra, hogy a fogyasztóra kedvezőtlen árfolyamváltozásnak lenne felső határa. A tájékoztatás alapján a felperes nem gondolhatta alappal, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli. Az árfolyamkockázati tájékoztatónak meg kell felelnie a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, a Tanács 1993. április 5-ei 93/13/EGK irányelve (irányelv) 4. cikk (2) bekezdésében foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményének is. Az irányelvben foglalt követelmény értelmezésére az Európai Unió Bírósága (EUB) jogosult, az EUB árfolyamkockázattal kapcsolatos értelmezését továbbiak mellett a C-186/16. és a C-51/17. számú döntések tartalmazzák. Rámutattak a bíróságok: az alperes által

nyújtott tájékoztatás megfelelt az említett számú döntésekben megfogalmazott értelmezésnek, az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie a felperes által hivatkozott pénzügyi és gazdasági összefüggések levezetésére.

A felülvizsgálati kérelem

- [6] A jogerős ítélet ellen - az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, a keresetének helyt adó döntés meghozatala iránt - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos jogerős ítéleti megállapításokat sérelmezte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen alkalmazta az 1959-es Ptk. 209.§ (1) bekezdését, 209/A.§ (2) bekezdését, az 1996-os Hpt. 203.§ (6) és (7) bekezdéseit és tévesen értelmezte az EUB C-186/16., a C-51/17. és a C-126/17. számú döntéseit is.

Kifejtette: az EUB C-51/17. számú ítélete értelmében a világos és érthető tájékoztatásnak öt együttes követelménynek kell megfelelnie, mégpedig ki kell térnie a nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődésének lehetőségére, a külföldi kamatlábak megemelkedésének törlesztő részletekre gyakorolt hatására, mindazon körülményekre, amelyekről a szerződés megkötésekor a bank tudhatott és amely körülmények a későbbiekben a szerződés teljesítését befolyásolták, továbbá a szerződés működési mechanizmusára. Ez akkor érthető és világos, ha annak alapján a fogyasztó ki tudja számolni a szerződés megkötésének időpontjában hitelének teljes költségét. A tájékoztatásnak a szerződés megkötését megelőzően olyan időpontban kell megtörténnie, ami lehetőséget biztosít a fogyasztónak, hogy alaposan megismerhesse a feltételeket és megfontolhassa azt, hogy ezen feltételek mellett elkötelezi-e magát. Az együttes követelmények bármelyikének hiánya azt eredményezi, hogy a fogyasztó nem volt abban a helyzetben, hogy tájékozott és megalapozott döntést hozhasson. A C-51/17. számú ítéletből egyértelműen következik, hogy a nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődésére nézve a szerződés megkötése előtt külön figyelemfelhívó tájékoztatást kell adni a fogyasztónak. Ennek a követelménynek a pénzügyi szolgáltató nem tesz eleget, ha tájékoztatása kizárólag csak arra utal, hogy a nemzeti fizetőeszköz a nyilvántartás pénzneméhez képest leértékelődhet. A Kúria ezzel a követelménnyel maradéktalanul azonosul ahogyan az kiderül a devizaperekkel foglalkozó Konzultációs Testület 2016. szeptember 28-ai emlékeztetőjéből is. A perbeli esetben hiányzik a külön figyelemfelhívás arra, hogy fennáll a nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődésének lehetősége. Hiányzik továbbá a külföldi kamatlábak törlesztő részletekre gyakorolt hatásáról szóló tájékoztatás is. Az EUB nem azt követeli meg, hogy a bank arról tájékoztassa a fogyasztót, amelyről tudott, hanem arról, amit tudhatott, azaz vélelem szól amellett, hogy a banknak a pénzügyi körülményekről, azok változásáról, a kamatlábakra gyakorolt hatásáról, a kamatlábak törlesztő részletekre gyakorolt hatásáról, továbbá a nyilvántartás devizanemének (CHF) drasztikus felértékelődésének lehetőségéről tudomása lehetett, azonban az alperes ilyen tartalmú tájékoztatást sem adott. A hitel teljes költségének kiszámíthatósága sem teljesült. Alapvető jelentősége van annak, hogy a tájékoztatásnak a szerződés megkötése előtti időben kellett megvalósulnia. A perbeli szerződés nem tartalmaz rendelkezést arra nézve, hogy mely körülmény bekövetkezése milyen mértékben növeli meg a kamatot. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást a C-51/17. számú ítélet rendelkező részének 4. pontja értelmében együtt kell értelmezni a hiteldíj megváltozására vonatkozó szerződéses rendelkezéssel. E tekintetben pedig figyelmen kívül kell hagyni azt, hogy utóbb hatályba lépő törvények egyes rendelkezéseket tisztességtelennek minősítettek.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és költségének megtérítésére irányult. Érvelése szerint a másodfokú bíróság nem sértett jogszabályt és helyesen értelmezte az EUB felülvizsgálati kérelemben megjelölt határozatait is.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [9] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi, vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [10] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt érvelés kapcsán mutat rá az alábbiakra:
- [11] A jogerős ítéletet hozó bíróság a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján a Pp. 206.§ (1) bekezdésében biztosított mérlegelési jogkörében okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes árfolyamkockázati tájékoztatója nem tekinthető tisztességtelennek, megfelelt a világos és érthető megfogalmazás követelményének.
- [12] A Pp. 270.§ (2) bekezdésének, valamint a Pp. 275.§ (3) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárás keretében akkor vizsgálható a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés, ha az ügy érdemi elbírálására is kiható jogszabálysértés történt: a Pp. 163.§ (1) bekezdésével ellentétesen a per eldöntése szempontjából lényeges körülmények tisztázására azért nem került sor, mert a bíróság a bizonyításra kötelezett fél (Pp. 164.§) részére a bizonyítási indítvány előterjesztését nem tette lehetővé, a bizonyíthatatlanság következményeit a Pp. 3.§ (3) bekezdésének megsértésével a bizonyításra kötelezett fél ellenfelének terhére értékelte, vagy a felvett bizonyítás eredményéből figyelmen kívül hagyva a Pp. 206.§-ának rendelkezéseit a logika szabályait megsértve következtetett a jogvita eldöntése szempontjából lényeges tényekre. Az adott esetben azonban mindezek nem állapíthatók meg.
- [13] A [11] pontban tett megállapítással összefüggésben kiemeli a Kúria: a 2/2014. PJE határozat III. pontja értelmében abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959-es Ptk. 209.§ (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.
- [14] Az EUB a C-51/17. számú ítéletében kifejtette: az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsön felvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltételnek nem csupán alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is értékelhetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.
- [15] Az EUB a C-51/17. számú ügyben meghozott döntése során figyelemmel volt az Európai Rendszerkockázati Testületnek a devizahitelezésről szóló 2011. szeptember 21-ei ajánlásában

foglaltakra. Ebben szerepel az, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsön felvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak és a tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönt felvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására.

Az adott esetben az alperes tájékoztatta arról a felperest, hogy az esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás (emelkedés) előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Tájékoztatójában az is szerepel, hogy a hitel kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak határozzák meg. A kamatláb rendszeres időközönként változik és a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz fog igazodni. A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet.

- [16] A felülvizsgálati kérelemben említett C-186/16. számú előzetes döntéshozatali ügyben az EUB akként értelmezte az irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellege az érintett szerződés megkötésének időpontjához viszonyítva értékelendő, figyelemmel mindazon körülményekre, amelyekről az eladónak vagy szolgáltatónak a szerződés megkötésének időpontjában tudomása lehetett és amelyek az említett szerződés későbbi teljesítésére kihathattak. Szerződéskötéskor tehát az akkor ismert árfolyamokról, ezek változásának lehetőségéről tudta az alperes a felperest tájékoztatni.

Az 1996-os Hpt. 203.§-a értelmében a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja, az ügyfél által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre. A tájékoztatásnak tehát ki kellett terjednie az árfolyam változásának lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, valószínűségére (6/2013. PJE jogegységi határozat). Ebből következően nem megalapozott az a felülvizsgálati érvelés, hogy az alperesnek tudomása lehetett a CHF drasztikus felértékelődésének lehetőségéről és hogy ilyen tartalmú tájékoztatást nem adott. Ezzel szemben az alperesnek mint professzionális pénzügyi intézménynek tudomása lehetett a szerződés megkötésekor a pénzpiaci körülményekről, azok esetleges változásáról, a kamatlábak változásának lehetőségéről, azaz tudomása lehetett bizonyos pénzpiaci változásokról, illetve a pénzpiaci változásokat befolyásoló tényezők létezéséről, de arról, hogy milyen irányú változásuk következhet be, nyilvánvalóan nem lehetett tudomása, így a tájékoztatási kötelezettsége sem terjedhetett ki mindezek irányára.

- [17] A felperes tudatában volt annak, hogy deviza alapú kölcsönszerződést kötött, azaz tartozása devizában áll fenn és ebből következően a tartozás mértéke a deviza értékének megfelelően változik. Tudatában volt annak is: a hitel teljes költségére is kihatással van az a tény, hogy devizában adósodott el. A hitel teljes költségének kiszámíthatósága szempontjából annak van jelentősége, hogy a fogyasztó ne csak azt legyen képes felismerni, hogy a vételi és az eladási árfolyam között különbség van, hanem azt is értékelni tudja, hogy az eladási árfolyam alkalmazásának rá nézve lehetnek jelentős gazdasági következményei, ennél fogva értékelni tudja a hitel teljes költségét.

- [18] Az árfolyamkockázati tájékoztató a világosság és érhetőség követelményének megfelel, ennek megállapítása során a perben korábban eljáró bíróságok figyelemmel voltak az adott szerződési feltétel értelmezése során a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre.
- [19] A kifejtettek szerint a bizonyítékok értékelése során az ügy érdemi elbírálására is lényegesen kiható eljárási szabálysértés nem történt, ennek hiányában viszont a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.
- [20] Mindezekre figyelemmel a Kúria a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapuló jogerős ítéletet, minthogy az nem sért eljárásjogi szabályt és mindenben megfelel az irányadó anyagi jogi normáknak is, a Pp. 275.§ (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [21] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles az alperes felülvizsgálati eljárás során felmerült költségének megtérítésére, amely költség az alperes képviselőt ellátó jogi képviselő munkadíjának összege. A munkadíj összegének meghatározása során a Kúria figyelemmel volt a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1) és (5) bekezdéseiben, továbbá a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra.
- [22] Az eljárási illetékre kiterjedő részleges személyes költségmentességben részesült felperes helyett a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. (Itv.) 74.§ (3) bekezdése értelmében felhívott, a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján a 14.§-ban foglaltak szerint.
- [23] A Kúria a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm. rendelet 29.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. április 22.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

BB

bíróági ügyintéző